

Икром ИСКАНДАР

**ҒАСЛАР
ОҲАНҒА**

**«SHARQ» НАШРИЁТ-МАТБАА
АКЦИЯДОРЛИК КОМПАНИЯСИ
БОШ ТАҲРИРИЯТИ
ТОШКЕНТ – 2013**

УДК: 821.512.133-1
ББК: 84(5Ў)7
И-13

И-13 Искандар, Икром.
Фасллар оҳанги: Шеърлар. – Т.: «Sharq»,
2013. – 112 б.

Фасллар оҳанги – инсон руҳиятининг чизгилари, суратлари. Бетакрор табиат фасллари – баҳор, ёз, куз ва киш ўзига хос тилда сўзлайди. Айни пайтда уларда умумий уйғувлик мавжуд. Табиат қонунига хос равишда доимий ўзгариш, янгиланиш, тозариш – шу уйғунликнинг моҳиятидир.

Шоир Икром Искандар инсон руҳияти манзараларини соф туйғулар ва муносабатлар оҳангида акс эттиради. Ана шу оҳанг фасллар каби тафаккурни ойдинликка чорлайди.

ISBN 978-9943-00-920-2

УДК: 821.512.133-1

ББК: 84(5У)7И13

ISBN 978-9943-00-920-2

«Ziyouz» Интернет-матбуа акциядорлик компанияси
Бosh таҳриратги, 2013.

* * *

Сен томон борар бўлсам,
йўллар ўзи йўл бошлар,
гирдида пояндоз гул
шаклига кирган тошлар.
Семиргайман симирган
сарим – сарин ҳаволар.
Дарахтларнинг мавжида
авжланади наволар –
чамамда, дарахтлар ҳам
сен ҳақда ўйлагайдир,
шохларида жон куши
васфингни куйлагайдир.
Яқинлашар олислар,
бир губор йўк орада.
Олам чиройга, нурга,
сирга тўлиб боради.
Шабаданинг қатида
чорловинг илғажурман.
Юрагимни шабнамнинг
сувларига чаюрман.
Кўкайимни соғинчлар
селдай ювар гулдираб,
окиб кетар ғам-кайғу,
йўқолади кудурат.
Кўзида куёш кулган,
сочи тун, қоши камар,
сенсан борар манзилим,
ошиқман, ошиқаман...

ОҚЧЎГОЛ¹ ТОҒЛАРИДА

Тошоҳур² ўйинқароқ шамолин қилар тароқ.
Юксакликда навқирон Оқчўғол солиб сурон
кўк ойнага қарайди, жингил сочин тарайди,
гўё ўрлайди фиғон – ҳовурга тўлар гирён
булоқларнинг гирдлари – тошиб чиқар дардлари,
пахлавон келбати зор, йигит боши бекарор,
ўзин қилолмай удда, бир ажиб тараддудда...
Ҳадемай кутилган ёр – келиб қолади баҳор!

* * *

Игнадай ялтилар дарахт шохлари,
шамолда ип каби чувалашар нур,
кўл юзида гўё улкан кўзойнак,
муз остида сувдек тиниқдир шуур.
Тиниб-тинчимайди Табиат момо
сандалга оқ кўрпа ташлаган кўйи
бўй етган шўх-шаддод қизига атаб
сеп тикиб чиқади бутун киш бўйи.
Тўқсон кун кўз очиб-юмгунча ўтар,
ташвиш аригандек эриб битар қор.
Бир тонг зеб бағишлаб сепга, қирларга
югуриб чиқади эрка қиз – Баҳор.

¹ *Оқчўғол* – Ғаллаорол ва Бахмал туманлари чегарасида жойлашган тоғ номи.

² *Тошоҳур* – Оқчўғолдаги оҳур шаклли улкан тош. Пастдаги кишлоқларда қишин-ёзин бетиним эсувчи Тошоҳур шамоли шу жойдан бошланади, дейишади.

**ҚАЛБИМИЗДА ДАВОМ ЭТАР
ЙИЛ БҲЙИ БАҲОР**

* * *

Сахар. Куннинг чувоғида
илиқ нурлар билан бирга
майсаларни уйғоттали
бир қизалоқ келар қирга.

Кўкаламда кўринмаган
кўркларни кашф этиб сахти
ўйнар қизча, яшнаб кетар
майсалар ҳам пешин вақти.

Чечакларнинг кўзларида
порлаганда шом ёғдуси
елдай елар қизалоқнинг
кўйлақларин мовий туси...

Ўйнар қизча, айланади
(гирди зангор дойира)
бахор унга ҳадя этган
ям-яшил шар пойида.

ЎСМА

Ердан потирлаб чиқиб,
учар
хар баҳор ўсма –
қизларнинг қошларига
кўнади қалдирғочлар.

* * *

Ўқтин тиниқ булоқ бўйида
эшитгандай бўлиб сасингни,
гоҳи кўклам чечакларининг
бўйида сезгум нафасингни.
Дўст каби елкамга оламан,
шаррос тўксанг кўксингдан ғамни,
ахир, сендек ҳеч ким баралла
тақиллатиб келмас дарчамни.
Йиғлаб юважаксан ғуборим,
шунчалар беғубор кўзсан, эй,
ўйинқароқ боласан, баъзан
қофияга тушмас сўзсан, эй...
Ёмғир.

* * *

Қалбида шамоллар туғдирган ғулу,
ҳар томон чопади, қайтаверади,
дардини ҳар кимга айтаверади
кўзидан ёш тўкиб
ошуфта булут.

* * *

Баҳор. Терак баргларин
ҳаловатсиз, ҳаёли
туйғуларни тўлғотган
шитирлаган нолиши
теваракка таралар,
тағин тўзғир ҳаёли –
азоблар бу тун беор
еллар билан қолиши.

Баҳор. Терак баргларин
салтанати тинтилган,
тағин осмон пойида
туйғулари янчилар –
ёш ва кўркем теракнинг
вужудига интилган
ёмғир ҳирси баргларга
ханжар каби санчилар.

Баҳор. Терак баргларин
шитирлаган нолиши...

ЎСИШ

Ёш вақтида гўзал бир қушча
шоҳларидан учганди кўкка,
кўкларга интилади дарахт –
боради қушчанинг изидан.

ТОШОХУР ШАМОЛИ

Бир жуфт садақайрағоч
шохларини кизларнинг
сочидай тараганда
кўринади камоли,
тоғдан қуйилиб келган
худди чакмоқдай илдам,
ўжар ва ўйинкарок
Тошохурнинг шамоли.

Уловларнинг ортидан
чанг кўтариб югурар,
қишлоқ кўчаларида
тўзғитади изларни,
қизлар танига чиппа
ёпишар кўйлаклари –
Тошохурнинг шамоли
каттиқ қучар кизларни.

Кечалари висолга
ошиққанча ошиқлар
шўх ҳуштак чалганича
девордан мўраларкан,
бир дардга чалинганми
Тошохурнинг шамоли,
мунча ғамгин бир қуйни
чалади мўрилардан.

Севармидим мен уни
хаёлимдай, тушимдай
ҳад билмас вақт қатида
бетиним елмасайди,
Тошохурнинг шамоли
боладай ўжар ва ғўр,
мен каби жаҳонгашта,
сарсону телба, дайди...

Ҳовлида хуш ҳавода
кун нурига бӯй чўзган
озоддил турналар-ла
лак-лак фалакка палак
отган гуллар бӯйини
тўтиё айлаб кўзга
қўшиқларин тинглаган
ўйин тушган капалак,
ўйингга ҳам олмайсан
осмонсизлик қаърида
ҳатто бир титроқ шамнинг
қуёш каби ёнишин,
тингламассан ҳув пастак
деразадан нарида
тувақдаги гулларнинг
хонанишин хонишин...
Ўйнаб учган капалак.

БАҲОРДА

Гуллар киприк қокмай
осмонга боқар.
Осмонни тўлдириб
учар
эди
қанотлари синик қуш
овози.

БАҲОР

Ҳаво шундай тиник –
юмилиб кетади кўзларим –
рангсиз рангларини яширар.

Ҳаво шундай тиник –
осмонда учади бир кушча,
Елкамга кўнади овози.

Ҳаво шундай тиник –
кўринар кирларда
эсаётган шамолнинг бағри.

КЎКЛАМ

Нур – игна.
Ҳавони қазди кудукдай...
Бикирлаб қайнайди
кўкалам
Ер.

БАҲОР

Қабристон ёнида ўсган Ток
дўмпайган қабрларни кўриб
ўйлади:
«Бу тоқларни қачон очишаркин?»

* * *

Семизқирнинг этагида
икки қизнинг шивирлари
чечакларга сочилади
телба шаомл этагида.

Семизқирнинг шабнамлари
чечакларнинг кўзин очар,
икки қизнинг кўзларида
порламайди ишқ шамлари.

Семизқирнинг эти бир дам
увушади, кетишади
қизлар сўзи истехзоли,
кулгулари кибрдан.

Семизқирнинг йўқдир дарди,
чечаклари гулламоқда
бир ошиқнинг ўлимига
етадиган хабарларни.

Семизқирнинг этагида
икки қизнинг шивирлари...

ЭНГ ҚИСҚА ЭРТАК

ёхуд, эртақ атрофида кечган воқеа

Баҳор. Гуллар чаманда
чалар эди чирманда,
тараларди баралла
ноз бўйга чўмган ханда.
Юрагимда осойиш,
бир сурур борди танда,
қўшиқ куйлаб борардим
ўйноклаган саманда.

Ўтиб чамандан нари,
от солдим булок сари,
дилда ажиб иштиёқ
кезар эди сарсари.
Аммо не ҳол бўлди бу,
учиб қувончим бари,
отим қоқилган каби
лол қотдим бунда ғариб.

Булок бўйида бир қиз
қўқ майсага чўкиб тиз,
қўзда шашкатор ёши,
йиғлаб турарди сассиз.
Билмадим, йиғлатган ким,
не ғам унга солди из,
қайнарди булок ва киз,
гўё икков бир илдиз.

Кечолмасдан ўзимдан,
қизга қарадим зимдан –
мавжли-мавжли булоқдай
аксланарди кўзимда.

Кўшиқ куйлаб борардим,
куйим қолди бўғзимда.
Ўтдим. Кетдим. Юракка
бир қайғу кирди зумда...

(Билмадим, не сабабдан
кўнглимни узолмадим,
гарчи кўклам селидай
тўлиқардим, тинмасдим,
лекин бу қизга ёрдам
қўлини чўзолмадим,
чунки ушбу эртақнинг
қахрамони менмасдим...)

* * *

Тонг гуллари
сахар сизнинг
ёнингизга
келар қизнинг
англамасиз
дардларини,
юволмасиз
гардларини
юрагининг,
йиғлабди, сиз,
тонг гуллари,
ай, беҳиссиз –
бир нам йўғу
кўзингизда,
шабнамлар бор
юзингизда...

Тонг гуллари...

АРМОН

Қирда қалқиб сайр этганда
 ёмғир олдидан
майсалар

 май ичган каби майнинг шамоли
бирла масту мустағриқу нашъу намоли –
«келинг» деган чорловингиз эсга солди-да,
юрагимга сим-сим соғинч ёға бошлади –
кўнглим тўлди, кўзларимдан тошди жолалар,
ҳисларимни шамол каби истиҳолалар
 чайқалтирди,
узоқларга элтиб ташлади...

Узоқларда қолиб кетдим девонакелбат –
Узоқларда оқаётган уволмидилар
 кўзёшларим
 юзингизни юволмадилар –
кирда
 бирга
 сайр
 этмадик
 севгидан телба...

ҚИРДА

Майсалар назарида:

Биз бахтли яшаяпмиз.

Биз бахтли яшаяпмиз майсалар назарида.

Майсалар назарида:

Биздан бахтли одам йўқ.

Биздан бахтли одам йўқ майсалар назарида.

Масрур кездик майсаларнинг

ям-яшил назарини.

Бизга кўкламги гўша майсаларнинг назари.

*** * ***

Субҳ.

Сизга ушбунни ёзурда

ёдингиз... Сиз...

гирдимда ел каби эсгандай бўлдингиз,

васлингиз орзулаган озурда

кўксима ҳаводай тўлдингиз.

Титранди кўнглимнинг барглари,

тўкилди бор гарди –

кўнглим қалқиётган дардларин

шивир-шивир куйга ғарқ қилиб

тонгдай тозарди...

Осмонча семирдим мен бу дам,

бу сахар осмонча семирдим –

мен сизнинг ёдингиз оққан ҳаводан

симирдим, симирдим, симирдим...

ХАЛҚОНА

Тоғларнинг қори гўзал,
боғнинг баҳори гўзал.

Ишқ ичра ҳар йигитга
ўз севган ёри гўзал.

Ҳар кимники ўзига
ой кўринар кўзига.
Сулув ким – суйган сулув,
тингланг элнинг сўзига.

Ўчоқдаги ўт бошқа,
юрақдаги чўғ бошқа.
Ўртанади ошиқлар:
сендай гўзал йўқ бошқа.

Муҳаббат ўлмас экан,
қалб гули сўлмас экан.
Бўй қизларнинг ичида
хунути бўлмас экан.

БИР САҲАР

Бу гулшан не янглиғ боғ эди,
қайсики, бир саҳар чоғ эди,
хаёлим бунда йўқотмишман,
ногах бир тош каби қотмишман.
Боғ ичра бир пари-пайкардир,
унга сара гуллар навкардир –
бош эгиб этмиш бардор-бардор,
ул ҳусн мулкида тантанавор,
етти иқлим аро яктодир,
не якто, гули нур, дур нодир.
Бу гулнинг ким экан боғбони,
қай тарз ўстирмиш чароғбони.
Билмам, бу ё жонбахш мусиқа,
ёки жон олғучи васиқа –
илкида чолғу, куй таралгай,
не наво, бир олам яралгай.
Бўлсайдим кўлида чолғудай,
оҳ уриб, оламни олғудай
ва ё чолғусининг бир тори,
бир тори демаким бор тори,
зораким, кўнглим бўшатгайдим,
кўнглидан бўлак ушатгайдим.
Бағрига олса ул шикаста,
сиймин бўйига мен хавасда.
Менга дил очса ул созим деб,
мен дилим куйласам розим деб,
булбуллар тинглаб лол бу розни,
таниса дард тўла овозни.
Ҳам чалиб-тинглаб ул тўймаса,
қўймаса, бағридан қўймаса...

Аммо бу бариси хаёлдир,
ёнига бормоқ ҳам маҳолдир,
беҳуда ўй суриб ётмишман,
қотмишман, тош каби қотмишман.

БИР КЕЧ

Ойдан ойдин бир шуъла ёғди
ва қирларга окшом чўқмоққа
лаҳза етмай бир жилға бўлиб
оқиб тушди узун сўқмоққа.

Гуллар юзи ним ёришганда
сўқмоқчада қалққан шуъладан
бир қиз балқиб чикди хиллолдай
сўқмоқ сўнгги мўъжаз кулбадан –
тун дунёсин ғарқ қилди ёғду,
қизнинг кўзу қароқларидан
шуъла қайта бошлади ойга,
ойдан ойдин ёноқларидан.

Ойдан ойдин бир шуъла ёғди...

БАҲОР

Оча билармикан сенчалик чирой,
порлай олармикан кўзингдай...
Деразангдан ҳавас билан қараб туради
яшнаб турган сумбатингта маҳлиё дарахт.

* * *

Ишқим айта олмасдан сенга,
қизараман ҳар гал лоладай,
ёдлаб келган шеърин доскада
айта олмай қолган боладай.

* * *

Еллари сочингдай таратар ифор,
бўйнингда ҳилпирок сочиқдир.
Қошинг каби қора қалдирғочлари,
гуллари ақиқдир лабингдай,
осмони кўнглингдай очиқдир...
Мен севиб қолган шу кўкламнинг.

АТИРГУЛИМ

Тегсам кўлим куйдиргувчи куйдирмажон,
офатижон,
оташ тўла сумбатингда не ул ниҳон,
гулми тикон?
Мунча ғунча лабларингни ол этгайсан,
бол этгайсан,
токай мағрур каддим эгиб дол этгайсан,
лол этгайсан.
Сени ўйлаб юрагимда йўқдир мажол,
ошуфтахол
этма мени, мисли кунга зор бир ниҳол
топмай завол.
Ҳидларингда тўлиб-тошсин ўнгу сўлим
сўлим-сўлим,
қайга юрсам – сен томонга тушгай йўлим,
атиргулим.

Бир кун сохир сахарда
орзудан орзикқан дил
бирла майсалардай жим
чиқиб кетсак шаҳардан.
Йўлимиз олис бўлса,
толиқсак бошимизга
болиш бўлган гулларга
меҳримиз болиш бўлса.
Бизни кучса адирлар –
изимиздан унган тўп
чечакларнинг кўзидан
териб олсак кадрлар.
Сочингни гулистарам
ошён этган булбулнинг
хонишидан тузалса
ошиқлигим – дил ярам...

(Ай, дил ўйнок ва дайди
кўзлар йўлга тушганда,
– Кўз, қир сол-чи, қирларда
ишк борми? – деб сўрайди.)

* * *

Ифорлар улашиб гул лаганида
шаббода хизматда турганда елиб,
кўхна дунёга бир нав мужда келиб,
дарахтлар, кўнгиллар гуллаганида –
кўзёшлар шабнамдек томган наҳорлар
ёмғирдек тўликиб ёққанда зорлар
юрагимдан тўлиб оккан анҳорлар
бошлаб келган бўйқиз каби баҳорлар,
гуллар тақдиримни қилганида ҳал,
зарра ғубор қолмай жону танимда,
мен сени соғиниб кўмсаганимда...

Эслаб қўярмисан сен ҳам лоақал?

* * *

Сени эслаганда...

Бир келмайсанми –
кўкламги тўлиққан булутлар мисол
ювиб юракдаги соғинч ва зангни
оламни тўлдириб ёғмасми висол!
Кўклам чечаклари таратарми бўй,
бир ёруғ кунларга бўлгайми изн?
Сен-да бу тўликиш, ғам-аламни қўй,
не учун ахир бу маҳзуна исм?
Қақраган тупрокқа нам ранг берар сув,
чанқаган дудокқа бўсадир даво.
Келсанг... гирдо-гирдга ёғармиди нур,
зора юмшармиди қахратон ҳаво...

Ҳижрон чўзилганда узун қиш мисол,
ногоҳ мен томонга бурдингми изни –
оламни тўлдириб ёғарми висол,
баҳор ёмғирлари,
бу келган сизми?

* * *

Ойпарчам, гулистарам,
нафаси ялпиз ислим.
Сочлари тарам-тарам,
ўйноқи ирмоқ мисли.
Туғён бордир тинида,
боқишидан нур олай –
кипригинг эпкинида
соялар жуфт куралай.
Гуллаётган боғларнинг
кувнаётган жаранги
юрагимга боғланди –
оппок кулгунгнинг ранги.
Теграмда намойишсан,
кўксимдаги ғулуву
хайратимга боиссан,
тарчечак, кунсулувим.

* * *

Тўкилади лак-лак юлдуз,
бўшар қора кўк элаги.
Чекинади жунжикиб тун
янги кун ҳавосидан.
Саҳарни боғ узра соҳир
овоз етаклаб келади –
уйғонади гирд-теварак
булбулнинг навосидан.

Неча вақтки кутиб-кутиб,
муштоқ юрагим англаган
бир ҳақиқат шу бўлди ва
мен ишондим, не тонгим,
куним, булбулзабоним-ай,
оҳанг каби жаранглаган
сўзларингсиз ёришмаскан,
ўзинг экансан тонгим.

Кутаман минг тама билан –
кун чиқарми... Дилда санчик,
ўзимнинг-ку сенинг сари
ҳаддим сиғмас боришга...
«Келдим» деган сўзинг танқис,
«Севдим» деган сўзинг тансиқ.
Кутилган сўз тилга чикса –
изидан кун ёришгай.

* * *

Май ойи.

Кенг майдон.

Ва икки жом май.

Майин шаббодада тебранган майса
узоқ сузиб кетар жойидан жилмай,
юзида шабнамлар кулар жилмайса.

Майин шаббодада тебранган майса.
Тебранар майсадай беғубор майл:
«Сен менинг ёнимдан мангу кетмайсан,
мангу шул майсага ёйилган сайил!»

Узоқ сузиб кетар жойидан жилмай
кўзларинг – маёқдай порлаб,
жилмайса
тегрангга тароват таратар билмай,
табиат сендан ранг олур, билмайсан.

Юзида шабнамлар кулар жилмайса,
майда қадам ташлаб этгандай ройиш,
намойиш айлагай майдонда майса
бу фоний дунёнинг оний чиройин...

Майли, йўлимизда пайт пойлар пайсал,
аммо хотирада қолгайдир ўчмай
майин шаббодада тебранган майса...

Май ойи.

Кенг майдон.

Ва икки жом май.

* * *

Сайёра эканма исмингиз?
Айёра тиканма жисмингиз –
ниш уриб, кўнглимни очиблар,
кўксима лолалар сочиблар
ке-етдима?

Дилма бу, дайрома, дувона –
чин қайғу топгандай қувонар,
айтинг-ай, юлдузлар адаши,
дил оқиб, адашиб-адашиб
сиза етдима?

Юрагим силқиди – жолалар
бағрима оқизган лолалар
туғёнданма халка-халқадир,
қизиллик қалқиди, қалқади
бетима...

Бизи ишқ авради, ай ёра,
жисмингиз тикандай айёра
(ўзи ҳам билмай на бўлғонин)
лолазор оралаб тўлғониб
ракс этдима?

Бизи ишқ авради бир лаҳза...

* * *

Бўйқизгина, кун нурида чувоқлайсан,
бу хуснингда офтобни ҳам сувоқлайсан.
Кулгуларинг – чўчиб учган қаптарларга
сочиш учун юракларни увоқлайсан.
Куртаклардан, боғдан яшил бод келади,
боғ ортидан, бод қаърида дод келади.

Товонингни китиғлайди гўра майса,
сочларингга рўмол-пўмол ўрамайсан,
чорбоғингнинг дарчасидан ташқарига
мўралайсан, онангдан ҳам сўрамайсан.
Ташқарида дупир-дупир от келади,
ўзингни ол, от ўйнатиб ёт келади.

Овулингнинг оловисан, овунасан,
қачон бедард шўхликлардан совунасан,
тоқай тунлар вужудингга соғинчлармас,
фақатгина чарчокларни ёвунасан?
Деразангни чертиб-чертиб бодлар келар,
улув тортиб бод қаърида додлар келар.

Тонгда додлар паст келганда наволардан,
симриб қол таниш хиддан, хаволардан –
ўтган-кетган бош суқади уйларингга
тотиш учун тўйга келган ҳалволардан.
Ташқарида дупир-дупир отлар келар,
чиқиб юрма, от ўйнатиб ётлар келар.

* * *

Бир тўй бўлди.
Намозшомда мўъжаз қишлоқ
тўлиб кетди наволарга.
Бир ўй бўлди
юрагимда ва уришқоқ
аразларни ҳаволарга
сочиб, кирдим
тўйхонага, ловуллаган,
соғинч тўлган юрагимни
очиб кирдим.
Ҳайрон боқса овул манга,
билмай қайга юраримни
би-ир қайрилдим
келинчакка – қайтиб олдим
ўғирлаган ул тинчимни.
Мен айрилдим –
унсизгина тўкиб солдим
юракдаги соғинчимни...

Тинглар келин,
шу тун энди овунчимга
коришади нолишлари,
йиғлар келин,
эри сезмас, соғинчимга
ғарқ бўлади болишлари...

* * *

Оҳини ичига ютади хона,
эшитилар фақат биргина саси –
деворга урилар «тўк-тўк» пешона,
бу хона қафасдир – кўкрак қафаси.

Савр булбуллари ишқий баётни
сарв шохларида куйлаб юраркан,
ҳануз юпанч йўқдир менга – ҳаётнинг
шоҳидан йиқилиб тушган юракка...

Девона руҳимни алдаб, аллалаб
овутмоқ бўлади таскинлар – бешик.
Яна қанча кутмоқ керак, валлала-а...
Ва ногоҳ кўз каби очилар эшик.

Секин кириб келар юпанчнинг гули,
хона иккимизни кўксига қамар –
ҳаётнинг мен учун тўккан қайгули
бир томчи кўзёши бағримга томар...

Оҳини ичига ютади хона...

¹ *Валлала* – эҳ-ҳе, маъносида (шева).

* * *

Кўзларимнинг ёмғирларини
хуш бўйларинг оккан ҳавога чайсам,
сўнгра
кипригингга қоқилиб,
юрагингга йиқилиб тушсам,
эй,
юзлари ёмғирда ювилган майсам.

Сен мени суйсанг ва суясанг,
эгнимга лой каби ёпишган
ўтмиш кунлар хотирасини
ёмғирда ювсанг –
сен мени ғамлардан мосуво этсанг,
сўнгра
йўллардаги чагиртошдай мўл
назарлардан андиша қилмай
мен-ла узоқларга кетсанг...

Ёмғирда ёмғирдай тозариб кезсак,
ювилса ўтмишнинг доғлари –
келажак ҳақида қуйласак баёт.

Сўнгра...

Мабодо ёмғирлар тўхтаса,
бошланса ёмғирдан кейинги ҳаёт.

Ёмғирда ёмғирдай тозарган бўлсак!

* * *

Қирларга бағримни бериб ўтиндим,
кўрсатди майсадай нафис изингни.

– Кетма!

Изларингга баргдай тўжилдим:

– Момо қир, бер менга шу бир қизингни!..

Кўзимнинг ёшлари сингди қирларга,
қирлар кўзларимга ёш каби сингди.
Кўнглимнинг ёзилган дастурхонида
бир нидо қадахдай жаранглаб синди:
«Жоним, кўзларингга қалқиб турибди,
севгинг, сеvgинг учун қуяжаклигинг,
менинг армонимдай узун ўйларинг
ва мени абадий суяжаклигинг».

Кўнглимда нидолар чилпарчин бўлди,
мен ишқдан маст эдим, мен телба эдим,
сени изларига қайтар деб кутдим,
сен менинг ёнимга келарсан, дедим.
Ахир, ҳозиргина... шундоқ қаршимда
кўзларинг лаънатлар ўқиб фироққа,
аламларни енгиб жилмайган эди...
Қирлар олиб қочди сени йироққа.

Осмон очик. Юлдузлар
жимир-жимир қилади.
Мен нега тургум бунда,
ёлғиз юрак билади.

Теварак тунд. Шамол ҳам
бўзлаб бермоққа шайдир,
ортимдаги сойликда
терақлар йиғлағайдир.

– Ҳей, оёғи оқсоқ ит,
жим туришга кўнсанг-чи,
сен-да мендан бахтлисан,
сен ахир... тушунсанг-чи!

Нигоҳим бу ҳовлига
бунча ипсиз бойланди?
Мен жимману фарёдим
бир дарёга айланди.

Бу ҳовлида бир қиз бор,
бир қиз бордир оҳимда –
сочлари тўлқин-тўлқин
оқаётир оқимда.

Бўғзимдаги хўрсиник
дарёни тоширғайдир,
сув дунёни босади –
дунёни яширғайдир.

Лекин на сув, на тошқин
ғамларимни йиқмайди...
Қиз сувда сузару сув
тўпиғига чикмайди.

Сахардан кечга довур
кувончга тўлиб-тошган
ташна вужуди билан
бахра олар қуёшдан.

Қуёш билан бирга у
осмонларда сайр этар –
тонгда тутганча қўлин,
кунботар қадар кетар.
Чопқиллайди, бу висол
юрагига завқ солар,
унга ҳеч ғала-ғовур
ва тикилинч автолар.

Кун ботганда қоронғу
ўйлар ўртаб кўксини,
катта кўча бўйидан
қайтар экан ўксиниб,
таққа қотар ва ногоҳ
тасаввурга қоришар –
кун акси кўз ўнгида
чироқ каби ёришар...

Сен кетганда соғинчинг
қадалгандай юракка,
шаҳарнинг чироқлари
уйқу бермас теракка.

* * *

Келасан.

Ҳаяжонга ғарқ бўлар дарё,
абир исларингта чўммиш ҳар ёни,
юзингда ювилиб тушган томчилар
ёмғирдай поклайди дарёни.

Девона дил, шўрлик дарё-яй,
мавжланади, авжланади, эсдан оғади...
Билгани шу,
дунёдаги энг қисқа ёмғир
атиғи уч бора ёғади.

* * *

Келдинг,
шамол каби эсди диллар ҳам,
тилга чиқди кўнгиш тилаги –
энди хонамдаги гуллар ҳам
сени севишимни билади.

Теграмга нур қуйилгандайин
ғарқ бўламан куйга, баётга.
Ишқинг чашмасидан ичган сайин
ташналим ортар ҳаётга.

* * *

Кўклам оёқлади,
дарахтлар кунлари,
тунлари
тин олмай
бодраб турган гулларин тўқдилар.

Хаёлимда:

«Жоним, сен қаёқларда
юрибсан?» – деган сўзинг,
кўзларимда икки кўзинг –
шу ердан юракка ўтилар...

Ўтдим

юрагингга, кўрдимки ўтиб –
бўм-бўш...

Нахот кўзларингда ёнган хирс ўти
ишқининг маёқлари
каби ҳисларимни алдади...

Ай!

Дарахтлар гулларин тўкар паллада
кўклам оёқлади.

Келдим. Барибир келдим «қаёқлардан»,
гарчи саҳрода бир кўринган сароб
ва ё

ҳаёт уммонида кўпирган ҳубоб
янглиғ ўткинчидир ҳар қанақа бахт...

Кўклам оёқлади.

Кўнглим ўкинар
дарахтдек чайқалиб,
«севаман» деб бодраб очилган ҳислар
тўкилар –
гулларини тўкар яна бир дарахт.

* * *

«Чим-чим чималай,
чақирсам тез чиқағай».
Чучмоманинг бандидан
тортқилайди болакай...

Кун чикиб жадрабгина¹
ёришсин кўнглим зиги²,
чақирсам тез чиқағай,
чучмомадай нозигим.
Қиш-қиров кунларда ҳам
гулларингни куйлаган,
неча сассиқматални³
чучмома деб ўйлаган,
адашган дил йўллару
йиллар азобин ортиб,
тим қаро кунларимда
эшигинг қора тортди.

Рўёданми, рўёбдан
жимирлади кўз олдим,
чиқмаган жон умиди
дийдорингга узолди –
кўзингдан бир им олай,
оёғингга юмалай,
то бандимдан узилмай,
чақирсам тез чиқағай

Чим-чим чималай...

¹ *Жадраб* – яйраб (шева).

² *Зиги* – тиркиш, пана жой (шева).

³ *Сассиқматал* – чучмомага ўхшаш, лекин сассиқ ҳидли ўсимлик.

* * *

Селдайин тошган ўзим,
тоғу тош ошган ўзим,
гулдай юзингни бир бор
кўришга шошган ўзим.

Сен бир чечак, гул ўзинг,
сочлари сумбул ўзинг,
ҳам қошлари қалдирғоч,
сайроқи булбул ўзинг.

Юзингда нур балқади,
кун ҳавасда боқади.
Кўшиқ айтсанг дарёда
тошлар эриб оқади.

Гулга киров тушганми,
йўлингга дов тушганми,
кўринмайсан, ўртага
ёки биров тушганми.

Ишонмагин кировга,
эриб кетар бирровга.
Отинг айтиб чақирсам,
ўхшатмагин бировга.

Қошимга кулиб чиққин,
ойдайин тўлиб чиққин.
Ҳуснингга бир тўйайин,
яна гул бўлиб чиққин.

* * *

Дарагинг йўқ боғларда
юз очса ҳам ғунчалар,
наҳот мендан узоклаб
кетган эдинг шунчалар.

Кел, кўксимни қон қилмас,
телбаю сарсон қилма.
Ғунча очган севгимни
гул чоғи хазон қилма.

Интизорман кўйингда,
азобларни туйгайман.
Соғинчим созга солиб,
куйлагайман, куйгайман.

Табиб билмас дардимни
фақат ўзинг билгайсан.
Қачон менинг боғимга
баҳор бўлиб келгайсан?

ГУЛГА БОҚИБ

Тонг-сахарда нигоҳим
гулга тушди ногаҳон,
бир зум ўтмай гул меҳри
дилга тушди ногаҳон.

Гулми ё бир мўъжиза
чаманга ҳавас бўлмиш,
ўйноқи тонг шамоли
бўйларига маст бўлмиш.

ғунчалари ибодан
лов ёниши гўзалдир,
шабнамларда биллурдай
товланиши гўзалдир.

Хаёлимни гулбаргдай
тўзғитди тонгги шамол,
гулга боқиб мен сени
эсга олдим, гулжамол.

* * *

Бўйи
сановбар гулгуним,
кўнглимнинг боғини кезмаган
шамолдан олади улгуни –
гўйиё ҳолимни сезмаган
кўйи
сайр этар боғини,
бошини мен томон эгмайди.
Тупроқдай хор бўлгум соғиниб,
товони бағримга тегмайди...

Бўйи
атиргул гулгуним,
гирдо-гирд таралар, сочилар.
Касб этар ўзига кулгуни,
кулади – гуллари очилар.

Ўйи
қуюлар, бул куним
юрагим – лим тўлган косадир...
Қачон бул косадан гулгуним
гуллари чанқоғин босади?

* * *

Сени бир бор кўрдиму,
мен айрилдим хушдан, гул,
осмонлардан юракни
поклаш учун тушган гул.

Эй, эгнида либоси
юракдан ранг олган гул,
гулзор эмас мен билан
сахроларда қолган гул,
сени севиб қалбимдан
ардоқлашни қўймадим,
ҳар дам ёнимдасан, лек
висолингга тўймадим.

Эй, юзлари фаришта,
эй, маъсуму бийрон гул,
сен кўкда ой, мен ерда
гунгу лолу хайрон, гул.

Эй, қалбимга бахт берган,
ҳам айирган хушдан, гул,
осмонлардан юракни
поклаш учун тушган гул,
сени ўйлаб дилимни
бир савол эзар карахт:
мен сен билан бахтлиман,
сен топдингми мендан бахт?

ЮР, ЮР

Юр, юр, юр,
юр кетамиз ўзимизнинг осмонларга,
юр, юр, юр,
юр кетамиз ўзимизнинг бўстонларга.

Ўзимизнинг осмонимиз мусаффо,
ўзимизнинг бўстонимиз бегубор.
Жаннатларда топилмайди бу сафо,
юракларда чин севги, чин вафо бор.

Бунда шабнам шабнам эмас гўё марварид,
бунда ёмғир ювар дунё ғуборларини,
бунда куёш севгимизни айлар парвариш,
бунда кўнгил сезмас хижрон озорларини.

Қандай ажиб, чаман ичра рақсга тушар нур,
қалбимизда давом этар йил бўйи баҳор.
Гуллардан бол олгувчи ва бергувчи сурур,
жондай азиз юртимнинг хур наволари бор.

Юр, юр, юр...

* * *

Дутор навосидан нафис
кўйлак кияр теваарак.
Гул унутиб бирпас булбул сасини,
ғунчасин эпкинда этганча сарак,
тинглар нолали ишқ қиссасини.

Тебраниб, имранар бир жуфт сим,
гўё дутор томирига қон киргай...
Сен деб чалсам шу жонсиз
оғочга ҳам жон киргай.

* * *

Эй ёшлигим, эй муҳаббат, севги ёши,
янги ҳаёт, янги равон йўллар боши.
Юрагимда ажиб туйғу, ажиб ҳислар,
бошим узра парвонадир бахт қуёши.

Умримда бир тотиб кўрган болдаймисан,
энди мудом ҳаёлимни олгаймисан?
Эй ёшлигим, жавоб бер бир саволимга,
менга мангу ҳамроҳ бўлиб қолгаймисан?

Эй ёшлигим, тароватинг ўзгачадир,
берган бахту саодатинг ўзгачадир.
Кўкка қўлим чўзсам етгай юлдузларга,
ишонч, ғурур, шижоатинг ўзгачадир.

Кўнгилларни равшан этган тонг асли сен,
дилга сурур берган баҳор, гул фасли сен,
ўзинг уммон, ўзинг тугён, ўзинг армон,
ўзинг орзу, ўзинг ҳижрон, ёр васли сен.

КУЁВЖОН

Куёв йигит, баҳоринг, орзуинг, аҳдинг келди,
катта ҳаётга қўйган қадаминг, шахтинг келди,
хуш бўлғай висол онинг, давронинг, вақтинг келди,
пайғамбарлар сийлаган куёвлик тахтинг келди.
Бахтинг келди, борингни тўк, тўй қилабер, куёвжон,
остонаси тилло бўлсин, уй қилабер, куёвжон.

Бирга қўша қариш бу – гўзал паймон муборак,
ҳар имонга мунтазир, тасаддуқ жон муборак.
Бир пайтлар йўлларида кўзинг тўрт пойлабмидинг –
бошинг икки бўлибдир, мохи тобон муборак.
Бахтинг келди, борингни тўк, тўй қилабер, куёвжон,
остонаси тилло бўлсин, уй қилабер, куёвжон.

Қўл етмас ганжинадир қиз қалби, ундирибсан,
гўё кўкдан юлдузни кафтингга қўндирибсан,
бўй қизларнинг сараси, энг шаддод, сулувини
ақлу камолинг ила шартингга қўндирибсан.
Бахтинг келди, борингни тўк, тўй қилабер, куёвжон,
остонаси тилло бўлсин, уй қилабер, куёвжон.

Момолар ҳар тилакда эслашар беланчакни,
қизлар ўрик шохига қантариб ҳалинчакни
гул яшнаб тўйхонага келибди ё фалакдан
фаришталар тушибди кўргали келинчакни.
Бахтинг келди, борингни тўк, тўй қилабер, куёвжон,
остонаси тилло бўлсин, уй қилабер, куёвжон.

ҚУРАМАТОВ ҰЛАНИ

Тошнұлат акаға

Ҷов Қурама, айланайин Қурама-ёв,
ўлан айтмай сенда яшаб бўлама-ёв,
тулпорларинг, тулпор минган шунқорларинг
қуйламасам менинг кўнглим тўлама-ёв.

Жилғаларинг жилдираши жонга ёқар,
сойларингда сувлар эмас, шарбат оқар.
Жамолингни бир кўрай деб кундуз қуёш,
оқшомлари оймомо ҳам тўймай боқар.

Боболарим от чоптирган далалар-эй,
момолардан мерос қолган аллалар-эй.
Келажакдан гўзал достон айтиб берар
эндигина тили чиққан болалар-эй.

Кийик кўзли қизларинг – ой парчалари,
сулув экан, гўё товнинг арчалари.
Шер билакли ўғлонларинг шахтин кўрдим,
элим деган жўмард экан барчалари.

Ўланларим булоқдайин қайнаб ётар,
қуйла дея дўмбирамни қийнаб ётар.
Юрагида олови бор ёш-яланглар
манов товда ўлан айтиб ўйнаб ётар.

Ҷов Қурама, айланайин Қурама-ёв,
ўлан айтмай сенда яшаб бўлама-ёв...

* * *

Осмон
бўлсанг
кўм-кўк...
Бағри
доғ
булутларни
бахтдек
суёлсанг...
Булут бўлсанг –
бахтнинг шаклига кирсанг!

* * *

Куламан –
қийналиб
кетади
ғамларим
бу
тор қафасда.

* * *

Ариқдаги сувнинг
Кўлмакка ҳасади келди:
– Мен югуриб етолмаяпман-ку,
бу бўлса...

Кўлмак «қилт» этмади –
бемалол қучоқлаб ётаберди
Осмонни Кўлмак.

«БЕШ СЎЗ» туркумидан

* * *

Гуллар
Очилди-ей...
Шамоллар
Беору
Беором.

* * *

Қуёшга
Рўмолдай
Силкийди
Шамолни
Майсалар.

* * *

Дераза
Чертилди –
Жаранглаб
Синди
Сокинлик.

* * *

Тушимда
Туш
Кўрдим –
Сени
Кўрибман.

Кафтларинг
Кафтимда...
Кафтимда
Гул
Иси...

Ирмок –
Раккоса.
Шаркираб
Куйлайди
Тошлар.

Айни
Пишиқчилик.
Титраб
Тебранади
Толлар.

Олманинг
Шохида
Қизариб
Пишди
Нигоҳим.

Нонушта.
Дастурхонда
Нон
Билан
Токат.

Бўғзимда
Хуснга
Ботирилган
Нон
Таъми.

Тонг
Каби
Ёришмоқ
Бўлади
Юрак.

* * *

Ё ака ёки ука
ёки тенг-тўшми бўлдим –
бир муддат уч азамат
теракка кўшни бўлдим.

Кўксида ҳаво тўла,
адл эди бўйлари,
тун-кун бетин шивирда
акс этарди ўйлари.

Сўздан қайтиш йўқ, деб онт
ичган бўлса керак-да,
бир хил шивир-шивирга
содик эди тераклар.

Қушларнинг нағмасига
назар ҳам солмас эди,
на-да шамол аҳдидан
қайтара олмас эди.

Ҳатто бағрин ўйса ҳам
ёмғирнинг найзалари,
асти йўлдан қайтмасди,
борарди орзу сари...

Баъзан турфа туйгулар
эзар экан юракни,
эсга оламан ногоҳ
уч азамат теракни.

БАҲОРНИНГ ОХИРЛАРИ

Тоғлар билан ўралган гирди
Осмон олисларга отланди.
Бутун коинотни этган банди
дона холи –
Куёшни қизганиб яширди.

Кўзларида йиғи ва зарда,
олачалпоқ булут-ла танини ёпди,
олисларга энтикиб чопди,
этаги илашиб қолди тоғларда.

Чик-чик нафас олади соат,
Чик-чик ейди таоми вақтни.
Чик-чик узилади вақтнинг жони ҳам.

* * *

Йўллар, бу қадим йўллар,
нурдек бир қатим йўллар,
гоҳо олис шафақдек,
гоҳи бир одим йўллар.

Айтгил, равон йўл қайда,
чароғон йўл бормикан?
Юртимнинг йўлларидай
қадрдон йўл бормикан?
Дил тубида порлаган
гўзал орзу сингари,
йўллар чорлайди бизни
келажак манзил сари.

Дилда тугарми орзу,
умидлар ҳам мўл экан.
Асли инсон умри ҳам
паст-баланд бир йўл экан.

Инсонки, гар истаса,
қуш мисоли учгайдир,
самоларга йўл топиб,
юлдузларни қучгайдир,
лекин кўҳна дунёнинг
бир ҳикмати шул экан –
барчасидан бир қалбга
йўл топмоқ мушкул экан.

**ЖИЗИЛЛАГАН АЗОБДА
ПОТИРЛАЙДИ ЮРАГИМ**

ЮЗИНГНИ КЎРГАЛИ

Юзингни кўргали ой уёлмишдир.
Сўзларинг инжу, лабларинг болмишдир.
Агарки ҳусн мулкида баҳс этсалар,
Лайлию Ширин пойингда қолмишдир.

Бу не ҳолмишдир, васлинг умидида
кўзларим йўлларинг пойлаб толмишдир.
Орзум рўёби рўё, неча вақтким
бетин вақт каби тинчим йўқолмишдир.

Бу не лашкар каби оҳ эмиш, мудом
айрилиқ кўксима лак-лак солмишдир,
ким, ҳажрингда гар бир оҳ урса Икром
Искандар каби дунёни олмишдир.

ХЕЙ!

Турсангиз-чи, ушланг,
хонангизга тушган
бу ўғри Вақтни...

ЙЎЛОВЧИ

Тонг-азонда битта йўловчи
шахдам юриб борар йўлқадан,
жунбишга келади йўл новча
бўйига баробар кўлқадан.

Кун буткул ёйилган маҳалда
кўчага чиқади маҳалла,
калта-култа соялардан қисиниб,
йўлак кўмсар илк овчисини.
Кўлкалар тобора қисқарар –
ҳадиксираб, кутиб чарчаган
йўлак бир уларга, бир кунга қарар
ва туйқус, апил-тапил
кучоғин очади барчага...

* * *

Титилиб-титилиб кетмайсанми дил,
эзилиб-эзилиб йиғламайсанми!
Кўзу киприкларинг, танинг ҳали гил,
ҳали тупроклигин илғамайсанми!..

Нахот сен ҳам тошдай қотиб боряпсан,
бовурингда йўқдир бирор яшноқ гул?
Ў, юрак, кўксимга ботиб боряпсан,
тупрокдай сочилсанг нақадар маъқул.

Кўзларингни қазиб булок этсайдинг,
жилла қурса чимдим ўтни асрарди.
Бил, кимки йиғлашни унутган, ай, дил,
тошларга айланиб кетган каслардир.

Факат сен ҳайиқма, гирдингда сангни
кўрдингми сочилма, йиғлама, йиғил!
Айт, бу дам эзилиб йиғламайсанми,
титилиб-титилиб кетмайсанми дил?

* * *

Ногоҳ кўз олдимни қоплади туман.
Билмасдан кадамин қайга қадашни
йўлини йўқотиб қўйган умуман,
бир мусофир каби йўлдан адашдим.

Кўксимдан потирлаб учади юрак –
гоҳ шахт қанотини бойлаган бу қуш
тентираб ўзини минг йўлга урар,
гоҳо ўзини ҳам йўқотиб беҳуш
муаллақ ҳавога қотишган бир пат –
қўноғини излаб, гангиб талпинган...

Сен менга энг яқин йўлини кўрсат,
қандай борилади сенинг қалбингга?

* * *

Лаҳзалар асрдай қолдиргай асар –
васлингни юз йиллаб кутганим ҳаққи,
кўрганда ҳам сенга бир сўз айтолмай,
ҳатто кўз ташлолмай ўтганим ҳаққи
мен сенга мактублар ёза бошладим –
ниҳоят кўнглимда соғиниб тўзган
фикр сўз ҳажмида шаклга кирар,
соғинч сўз шаклида кўринар кўзга.

Истило этилди истиҳола ҳам,
журъат остонада устин киймоқда.
Ҳисларнинг жиловин бўш қўйиб, мана,
мен ўзни тийяпман ўзни тиймоқдан.

* * *

Ортимда қолади бор овул,
халлослаб сўрайман тагин-а,
минғирлаб кўяди қоровул:
«Ў қиз кетибиди бағана¹...»

Кеч, куёш – конли ёш олисга
сингади, сарғаяр сағанақ² –
ғам ёшдай тўкилмас болишга...
«Ў қиз кетибиди бағана...»

Тераклар қуршайди гирдимни,
тор йўлак пойимга ағанар,
ичимга ютаман дардимни.
«Ў қиз кетибиди бағана...»

Журъатим кул бўлиб сабрга
кайтаман... Дунё – тор сағана,
сиғмайман мен бундай қабрга:
«Ў қиз кетибиди бағана...»

«Ў қиз кетибиди бағана...»

¹ Бағана – боягина (шева).

² Сағанақ – кунботар уфк (шева).

* * *

Бир тонг отаётир, бўм-бўш осмон
кутиб олаётир қуёшни.
Бир тонг отаётир, юрагим
ёниб бораётир қуёшдай...
Келсанг-чи, дўстим!

* * *

Уфқнинг юзида доғи бор,
уфқдай
доғлидир юрагим.
Сен эса,
 тонг каби беғубор,
тонг каби соддасан,
 малагим.

* * *

Ўзини бахтли сезарди
 тап-тақир сахро.
У кўрмаган эди,
 билмасди
олисдаги ойдин булокни.

Ўзини бахтли сезарди
 ойдин бир булок.
У ҳам билмас эди
 узоқларда
тап-тақир сахронинг
 мавжудлигини.

ҲАР ГАЛ

Эшик кўнгироғи чалинар секин.
Эриниб ҳомуза тортасан.
Лекин
асло шошилмайсан бориб очишга:
– Мўлтони бўлса керак...
Бўсагада турар мўлтони кўнглим.

ГҶЁ

Ҳаёт,
 Ҳайрат,
 Ҳайкирик...
Ҳасрат,
 Ҳаяжон,
 Ҳак...
Ҳах...
Ҳ товуши юракдан ўтар.

* * *

Хайрлашмоқ керак... Йиғладинг,
таманнойинг тайри кўкка учди «гурр»,
қароғингда қотди икки дона дур –
артиб ташламоққа сиғмаган ҳаддинг,
ҳиссиз ёшларингда кўриндим –
қалбингдан чикмоққа уриндим...

Киприкларинг тутиб қолган дур
менман – хазинаман, сен учун ганжман,
биноқ совоқ тошман, тушунгин,
санчма –

либосини менга ўтирлатган сўнг,
буткул оддий қизга айланган, эй хур –
хор қилма кипригининг найзаларини.
Кўзларинг ичига томмасин ёшлар,
чунки, топтамоғи мумкин бу тошлар
юрагининг майсаларини...

Кўзларингни ёшла,
ўкириб йиғла –
сен мени қалбингдан чиқариб ташла!

* * *

Кўнглимга йўл топмоқ бўлиб ўксинма,
йиғлама,

тушун, қанча ожиз бу ирмоқ – кўзёш...
Йўлига ғов бўлиб ётар кўксимда
юррак ҳажмича келадиган улкан тош.

Жавзо туни кошингнинг
қорасига қоришган
бир дўғилда¹ қалбингга
йўл топмоғим мураккаб,
ўйим шую умиддан
ним коронгу ёришган
кўнглим кўнчиксин² деб боз
изн бергум юракка.

Дил. Соғинчга сайддир дил.
Майл билдирсам бас-да,
Вужудимга эргапган
дил девона-да, дайди...
Ҳовлинг адоғидаги
майсалар ўсган пастак
томга чиқиб тонггача
чиқишингни пойлайди.

Ай, ховлинг адоғида
айроликнинг доғида
қуйган дилим сирлари
томбошига сочилар.
Юрагимдан қон сизар –
субҳи козиб чоғида
ёшдай потраб гирдимда
қизғалдоқлар очилар.

Чикмагайсан... Кетгайман...
Тун қулайди қора чоҳ –
кўзларингга, кўзингдай

¹ Дўғил – пайт (шева).

² Кўнчикмоқ – кўниб турмоқ, овунмоқ (шева).

ёришажак тонгларда
шабнам каби тек қотар
ўйноқ нигоҳинг ногоҳ –
юрагимнинг рангини
кўражаксан томларда.

САРАТОН

I

Юрган ерин емириб
оқар эди семириб
ва сув келса симириб
ва тоғ келса кемириб...

Энди ким ҳам танийди,
қуёш тепадан айни
озиб кетган анҳорнинг
ковурғасин санайди.

II

Ҳавода муаллақ қотади чанглар.
Саратон. Тошлардан олгандай улғу,
минг йиллик арчалар туради мулғиб¹.
Арчалар – тоғдаги яшил харсанглар.

¹ Мулғимоқ – уйқусирамоқ (шева).

...ГА ДЕГ АНИМ

Дунё одил эмас –
(шаванда тусла
эсада каслари)
эси пастлари
ўзларини одил ва доно чоғлаб
юрагинга зарба бермоққа уста.
Гарчи, кўринса-да мулойим, содда,
уларнинг макрли жилмайишига
қарши жиноятлар мажмуасида
на бирор банд бордир,
на бирор модда –
дунё одил эмас...

* * *

Жизиллаган азобда потирлайди юрагим
(Сангзор баликларини шундай қовуришади),
гунг севгимни хас каби учуриб юборгудай
сангноқда бир тўда қиз... нўхат совуришади.
Лек улар чорласа-да, эшитмаганга олар,
бу ғариб кўнглим бекат айлаган обод боғим –
жуфт саданинг гирдида ҳуштагимга ўйнайди
бир чапдаст йигит каби шамол менинг ўртоғим.

Пичиримни оламини бузгудай қўшиқ қилиб
шамол ув тортганича қизлар томон шошса гар,
уларнинг энг гўзалу шўху бепарвосига
севаман деб айтгандай юрагим енгиллашар.

– Менга янги куй чалди, дея асло қувонма,
– бир Гина оромимни тўзғитади, елади, –
бу қув шамол, хў ўша, ибтидой замондан
бери шу қўшиғини куйлаб эсиб келади.

НОГАҲОН...

Қоронғу йўлакда
ғира-шира кўзгуда
мен
ўзимни учратиб қолдим.

* * *

Ёз оқшоми осмоннинг
оқаришиб дараси,
далаларга қуйилар
юлдузлар шаршараси.

Ёришади кўнглим ҳам,
ё шундай туюлади,
хаёлинг юлдузлардай
шовуллаб қуйилади.

Менга шунинг ўзи бас,
шунинг ўзи бахт кабир,
фақат оқимга қарши
сакраган балиқ каби
ўйинг билан қонмаган
соғинч ўртар гоҳида...

Ўйинқароқ бир юлдуз
сакрар терак шоҳида.

Келмадингиз. Мен сизни ўқиниб
кутган шу сахарда,
юрагимдан андишани суғуриб
отгандим... «Гувв» этиб учди –
тўлдирди кўкайим кўкини
безовта соғиниш –
сахарги кушларнинг чуғури...

Келмадингиз. Мен беандиша
сизни нечоғли соғиндим!

Улкан тошдай қотди-ку одам.
Мени эсламайсан, эсмайсан сарин,
тун-узок чўзилган уйқумни,
кўзларим тубига чўккан қуйқумни –
тушларимни тўзғитмоқ сари
сарсари елмайсан, шаббодам,
бир тош каби қотди-ку одам.

Кел, макони қай бир кунжик¹ дир,
ёпинганча юпқа «ух»имни
ухлаётган бир норасида –
жисмимдами, дил орасида
танг, қунишиб ётган руҳимни
тонг салқини каби жунжиктир!

Эсла мени, мен сари эсгил,
сарсари ел, сарин шаббодам!

¹ Кунжик – кун тегмайдиган жой (шева).

ТОНГГИ ВОҚЕА

Эрталабки ризкимдан
қолмайин деб турволган
кампир тиник ариқда
юзларини ювади –
ариқ бўйи бир рохат,
этини жунжитирар
ва кекса кўзларидан
уйқусини қувади.

Қизига ҳам эс битди,
азон сигир соғади,
бирров қараб кампирнинг
кемтик кўнгли ўсади...
Қиз қурғур-чи, алағда,
«мик» этмайди, уйқусиз
кўзларини сигирнинг
елини-ла тўсади:
«Хайрият-эй, сезмади».
Энаси куймаланиб
ғира-шира ҳовлида
ғўдақдай яйрай берар...
Кампир бирдан тек қотар:
– Кишт-э, кишт-э...
Кетмайди,
боғда бир олашақшак
кекашиб сайрай берар.

* * *

Сочларингни йигайин,
кўзларингни кўрайин,
«Юрагингда ушоқча
ишқ борми?» – деб сўрайин.

– Йўқ, йўқ, – дейсан. – Ушшоққа
ишким тушмаган сира...
Аммо маккор сочларинг
кўзларингни яширар –
ишқнинг сирли жилвасин
токи олгунча илғаб,
қовжираган қалбларга
куюлар қора жилға.

Юзларингда ёйилган
жилганинг макри надир,
икки яшноқ гавҳарни
ўз бағрига кўмади.
Гавҳарларки, муҳаббат
оламига чорлайди:
– Биз туташган юракда
ишқ тўла, – деб порлайди...

Сочларингни силайин,
сочларингни тарайин,
сочларингни йигайин --
кўзларингга қарайин.

* * *

Август.

Тоғларнинг кўксига суянади кўк.

Хаёлдай сокин

жилғанинг машқи сушт –

кўклам каби кўм-кўк

ва жимжит жимирлаш

юзиди юзади...

Жилға (ўзандай ўрамыш ҳасратлар)

тип-тиниқ ва ҳолсиз осмонни кузатиб,

ўйлар:

«Ўйилар осмоннинг туби...

Ў, баҳор, ишқ каби сачратар –

танини тошларга уради жилға,

гулларнинг юзиди жилғанинг тани...

Бутун олам мушток – кўк буни илғаб,

гулдурос ва шаррос куйлаганида...

Баҳорги шаркираб ўйнашлар қани!»

Осмон кексанинг ақлидай тиниқ

ва яна... ва яна... ва яна...

(Наҳот шул мўйсафид кўкламги окин?)

тоғларнинг кўксига ҳолсиз суянар...

Баҳорни туш кўриб ичи кизиган

тош каби

жилға

жимирлайди хаёлдай сокин.

Август.

Кимлар менинг бағримни
зарраларга бўлдилар?
Танимдаги таркоқлик
охир мени ўлдирар.

Мен шу қора тупрокман,
кўнгли яра тупрокман,
мен бир карра гул эдим,
минг бир карра тупрокман.

Кафтдай кўнглим ерча кенг
эзгуликни тусади,
кифтимда эса яшнаб
хиёнатлар ўсади.

Чанглар менинг оҳимдир,
кўксимни ситолмадим –
зарра-зарра охларга
айланиб кетолмадим.

Дил бандини тортар мунг,
билмам, қайга етаклар.
Юрагимни силкитсам,
тўкилади эртаклар.

* * *

Тор
кафас
ичра зор
кушча бор,
куйлари –
кушчанинг кўйлаги...

Тил –
кафас,
ичра зил
бор бир дил –
йўк саси,
чуғурлар кафаси.

* * *

Нега
жимиб қолдинг
шамол –
бўронга
айланиб
кетмадинг
нега –
дарахтларнинг
хазин
қўшиғин
тинглаб?

АЗА

Итимнинг оти
Қайғу эди...
Қайғусиз одам каби
Ўлик энди
Занжир.

УЧРАШУВ

Тун. Тегрангда
қуюк оғочзор шовуллар.
Туйқус япроқлардай тўзғир,
хазонлардай ўтларни қучар
сочларинг...

Тегрангда тун.
Шамол шовуллар.
Сочларинг исидай эсиб юксақда,
осмонга қуюлар қуюк оғочзор
шоҳлари.

**ОЛТИН СОЧЛАРИНИ
ЁЙВОРАР КУЗАК**

ПОЛИЗ НАТЮРМОРТИ

Бир тараддуд кезар полизда.
Гарчи ҳали осмон мовийдир,
кайноқ кунлар қолган олисда –
тарқаётган тун салқинида
ковуннинг бадани совуйди.

Ўтаётган вақт талқинида
тасвир топган қоқ ковоққа боқ.
Мана, энди сувлар тиниди,
қандай етилди у, бир пайтлар
хандалакдан олганди сабоқ.

Қуёш ҳали ўқимаё байтлар,
ҳали қочмай шудрингнинг нами,
тарвуз тонгта саломлар айтар –
тарсиллаган таранг танидан
таралади тароват таъми.

АРМОН

Авлиё¹нинг болалигим қолган қирлари,
қирлардаги болаликнинг шўх чечаклари.
Чечакларнинг кўзларида порлаган шабнам...
Шабнам каби пориллайди дил соғинчлари.

Соғинчлардан овунч топа билсайдим экан,
билсам экан Авлиёнинг яшрин сирларин,
сирларини билмайман ҳам, топа олмайман,
тополмайман болалигим қолган қирларин...

¹ Авлиё – кишлок номи.

Кўнглимга қил сиғмас.
Шамол берк деразани
туртар тирсаги билан...

Субҳи козиб ҳавосин
турарканман симириб,
кўзларимга урилар
тонг юлдузин жимири.

На бир тирик сўз бордир,
на бир туйғу ғимирлар
дилимда, токи кўкда
жимжитгина жимирлар
ҳамиша холисдаю
ҳамиша сирли юлдуз.
Нақадар олисдаю
нақадар нурли юлдуз...

УМР

Баҳор шошқинлиги ўхшайди селга,
Ёз ўтар маҳтал бўп бир тутам елга.
Ҳорғин кўзларингга уринади куз...
У энди сен билан қолишга келган.

КУЗГИ ЯПРОҚЛАР

(туркум)

1

Умидларим япроқдай
сарғаяди йўлакда,
куз тунидай узайиб
борар экан фироқлар,
шамол салтанатида
айрилиқнинг куйига
ўйин тушар япроқлар.

2

Тун каби атрофни қоплайди тутун,
тутундек фалакка ўрлайди фарёд,
соғинчнинг барг каби узилар жони.

3

Қаранг, манов япроқка,
мўйсафиддек ёнбошлар
иссиқ тўшак –
тупроқка.

4

Йўлакда хижжалаб ўқир шабада
япроқларнинг
узуқ-юлуқ
хатини.

5

Япроқлар – илдизнинг харитаси,
илдизнинг ўзига айлана бошлар.

6

Дарбадар япроқлар
кўкламни излаб
сузиб юрар
кузги кўлмақда.

7

Барглар тўкилмоқда.
Кўнгилдан
дардлар тўкилмоқда.
Кўнгил дунёси
бўм-бўш.
Тўкилмоқда
ғам ҳамда севинч.
Тўкилмоқда шохлардан умид
ва яшашга бўлган бир илинж.

8

Бошида кўтариб турган эди у.
Аллалаб бағрида парвариш этди.
Япроқлар жонини бахшида айлар –
ташлайди ўзини дарахт пойига.

9

Куёшга тик қараш мумкин бўлган пайт
дарахтларнинг
хазонрезги тушар ёдига.

10

Бир уюм япроқлар. Бир қатра чакмоқ.
Ёмғирдан кейинги чароғон кунда
оловдай товлана бошларди барглар.
Энди олов бўлиб товлана бошлар.

11

Катта йўл ёқасида
тўпланишиб дардин
намойиш этган
гавжум япроқлар
шаҳар чеккасига
сургув қилинар.

Хазон ташийдиган
эски автода
бир-бирин елкага олиб афтода
хазин қўшиқ қўйлаб
борар хазонлар.

12

Боғлар юзи заъфарон
бир тусга кирганида
одамлар эшитибди
япроқлар қўшиғини.
«Дунё – бевафо» деб
айтибди улар.

13

Япроқларин юлкиб отди-ку,
тўкиб ташлади-ку баргларин.
Қиличдай яланғочланган шохлар
кеса бошлар шамолнинг бағрин.

14

Баҳорги капалак – кузги япроқлар
оҳиста-оҳиста
учиб
қўнарлар.

15

Бир ўйноқи шамол силкийди боғни –
мукамал турмакнинг тарhini бузар...
Ҳавони тўлдирар сап-сарик барглар –
олтин сочларини ёйворар кузак.

16

Юраклари пўкиллаган
кузги боғда
шамол эсар.
Дарахтларнинг япроқлари тўкилади.

Харсанглар гунг,
кўзларида на севинч бор,
на ҳасрат, мунг –

фақат эсноқ тасаввури
ўйларига уринади –
дарахтларнинг фарёдлари
бахтга ўхшаб кўринади.

Шамол эса
фақат эсар.

* * *

Бутун умрим сенинг ёнингдан ўтдим.
Хаёлинг олишга етмади умрим –
бир оний лавҳадай ёдингдан ўтдим.

* * *

Куз эди. Куз каби намчил ҳавони
тўлдириб ёғарди сим-сим жунжикиш.
«Билч-билч» лой кечганча яланг товони
йўл бошида ғариб,
мунғайиб турарди кунчикиш.

Тўлғоқ тутган катор дарахтлар
шоҳларида
сахархез чумчуқлар айтган азонда
минглаб исм билан гамангиз фараҳда
шивирлаб, йиғлаб
таваллуд топарди хазонлар.

Кўксимда туғилган хазоним – наво
шитирлаб куйларди ва сим-сим дардим
ёғарди, куз каби намчилди ҳаво...
Жунжикиб-жунжикиб сени эслардим.

* * *

Ёмғир ёғар...
Кулоқларга
 қочиб
 киради
 шитирлаб
ёмғирда
 ивиб
 кетган
 бир Товуш.

* * *

Асов отда ўтиб борар
кузнинг бир парча куни,
ҳилпираган этаклари
бирров тегар юзимга,
қурукшаган шохга мезон
илинади юкуниб,
хазонлар жон қадар иссиқ
кўринади кўзимга.

Бу тўрт кунлик дунёсида
сенсиз бир он яшайдан
тополмасдан ҳеч бир маъни
кўнглим ер ич-этини.
Бешафқат вақт беозордай
кўринса-да ташидан
очик таквимнинг бетини
варақлайди бетиним.

Интиқ юрак ҳатто бир сўз
айтишга ҳайикади,
айрилиқнинг денгизида
суза олмасанг ёмон.
Шамол сувни тўлқинлатар
ва ҳайдайди қайгадир,
мавжлантириб дилни соғинч
бошлаб кетар сен томон.

* * *

Хузурингга шамолдай
шошилиб боражакман,
шовуллаган кўшигим –
сенга битган қасидам
авжларидан дарахтлар
ларзага келар, яккам
суратинг кўрингайдир
шаффоф вақт ойнасидан.

Бир зум тин олмоққа ҳам
бормиди ихтиёрим,
қачонки, дилга васлинг
истаклари жойланар –
имконларни дарахтдай
силкитади қарорим...
Шамолга дош беролмай
тарс синади ойналар.

* * *

Севмасингни айтдингни,
келмасингни айтдингни,
ёки кўзгуга қараб
айтаяпсанми ҳамон –
бокиб бирор тешиқдан
овозингни эшитган,
хар қалай, бир нимани
билиб олган бу шамол.

Ўлай сени севгунча,
севай сени ўлгунча,
одам дегани шунча
қийнарми ошиғини...
Кўча-кўйда увлар,
увиллар том бошида.
Дил хувиллар эшитиб
шамолнинг қўшиғини.

* * *

Бевафойим, мийиғингиз тўладир ҳали
писандаю кулгуларга, киноянгизга,
писанд этмай тағин муҳтож ҳимоянгизга
юрагимда чоғланасиз ўт ёндиргали.

Ўзингизга қайта-қайта беражаксиз зеб,
ай, ёр, айёр кўзингизда умидми, тама?
Мен-ку сизни бевафо деб ёзғирмоқдаман,
ахир кимдир ёзмоқдадир вафодорим деб.

Бевафойим...

Маҳтал бўлган нигоҳлардай сориглашган
япроқларки, фаслларга боғлиқ ришта
узилса ҳам кунларингиз шўху беҳис,
тунларингиз тунларимдан осойишта.

Жоним бекам, кўзларингиз кузакларда
баргларни «чирт» узган елдай қаҳрлими?
Ўт олдирмай юрагимни – лағча чўғни
кул қилмоқчи бўлган каби таҳқирлими?

(Кўй, юрагим, ўксинмагил, ўй юрагим
ўз бағрингга соғинчларни, ўртаса-да,
токи бордир зарбларингдан бино бўлган
олтин қаср шул кишлокнинг ўртасида.)

Гарчи дийдор улашгайсиз ошиқларга,
нозларингиз акс этса-да қароқларда,
бекам, фақат сиз кўзларнинг олдида сиз,
севиб қолган юраклардан йироқларда.

Маҳтал бўлган нигоҳлардай сориглашган
япроқларки, фаслларга боғлиқ ришта
узилса ҳам кунларингиз шўху беҳис,
тунларингиз, ўх, нақадар осойишта.

Бир сесканиб туйқусдан
турар тун уйқусидан.
(Зада юрак – якка барг
зориқиш туйғусидан.)

Шамол эсар далада,
том устида елади –
кўнглимдаги қайғудан
хўпгтак ясаб чалади.

Мунча чийиллар сози,
боғда қилар навозиш,
тарона айтмоқ бўлар,
хазин келар овози.

Тирқишдан қўлин чўзар,
раксга чорлайди шамни,
кўнглимни олмоқ бўлиб
такиллатар дарчамни...

Ул севгилим тушимга
кирмади етти ухлаб,
ай, шамол, кадрдоним,
келдингми мени йўқлаб?

Кўзларингни олиб қочдинг –
бу шамолдан
умидим барг каби узилаберди,
умидлар хазондек тўкилаберди:
«Чирт», «чирт»...
Япроқсиз оғочга айландим, қара –
жисмимни нигоҳингни қасрига кирит.

Қара, баҳорим!
Журъатсизлик илдизлари қўймайди мени,
чопиб боролмайман бехос сен сари.
Фақат сенинг тўкилган барглари
қайта тақмоқ бўлиб
ҳавога кўтарган шабада каби
қарашингни
ютоқиб кутади юракнинг бандлари...
Қара, баҳорим!

ДАРАХТ ВА МЕН

Сабоҳ, гарчи сумбула
барглари менгзамас
баҳорлик бадроқ гула,
хазонлик бир дард менгамас,
дарахтгамас,
караҳт
шамолга ваҳшат солар.
Ҳали ёш ва юраги тамиз
шамол хазон янглиғ ҳолсиз
соялар, қилт этмас дарахт
ва мен
ҳали ям-яшил юртдамиз.

Кундай ёришади кўнглим,
уфқни ҳадаф айлар кўзим камони,
ер-осмон ёғдуга қоришар,
ҳали тун нуқсига кирмаган
булутларнинг кунгай томони
кўнгилдай ёришар...

Ҳали ям-яшил юртдамиз.

ҲОЛАТ

Кўнглим
кўнгил
ларзага
тушар
даражада
хотиржам.

Теграсида кезган ёруғ ва қора
қайгуларга парвойи фалак,
яшиндай яшнади гул ва капалак.

Улар йўликмасдан
бегона фасллар жабрига,
юртлари – баҳорга шоҳ бўлди,
баҳорга банди,
баҳор деб яшнади, баҳор деб ўлди...
илдизлар айланди
гул ва капалакнинг қабрига.

Аё, тийрамоҳим, хазонрез гулим!
Девона дилим!
Нечун етиб келдик бизлар кузакка?
Кўнгиллар кўниккан кўкаламларда –
ҳали олис юртда ғам-аламлардан,
имдод истаб илқинг менга узатган
соҳир маҳаллар,
майли, ҳайрон қолсин эди бутун маҳалла,
япроғинг юлқимай кузак шамоли –
қавмнинг гапи...

Мен сени,
кўкламги боқира наҳорларингда
олиб кетай эди... Эй, баҳорларингда...
Ўзга дунёларга капалак қаби!

Хазонрез гулим, ай, девона дилим...

БИР ОҲАНГДА

1

Тонг-сахарда юзинг ювган
кўзларимдай бедор сувга
юрагимни чайиб олдим,
жоним, бир мунгайиб олдим.
Тўлкинлар лол, дали-гули...
Қизғалдоғу олма гули.

2

Сўлиётган тунги гуллар чегарасида
янги, сўлим тонглар бошлаб келар расида,
тўзғир умр – ғаройиб тарз ва гўзал таркиб,
тўкилади туйқусдан бу гулнинг бир барги.
Фақат кўнгил осмон қадар юксалар, ўсар,
тут шохига қушдай хуркак қўнар илк бўса.

3

Кўзларинг ёмғирдан ҳўлмишми?
Гулларинг очилиб сўлмишми?
Баногоҳ лол этиб ул ёрни
намойиш эттали баҳорни
жисмингни қорларга кўмасан –
бир оппоқ меҳрга чўмасан.

4

Саросару сарсону саргардонлик даштида
саросима хаёллар – еллар чувалашдилар.
Кийиб улкан чорикдай, тинмадим бир-бир
босиб –
оёғимдан ечилди ситамларнинг саҳроси.
Дашту саҳроларни мен кездим пою пиёда,
хамроҳ тополмадим лек умидимдан зиёда.

5

Қоронгуда бир шам ёнар ўксиниб,
ханжар тиғи тилар туннинг кўксини.
«Улкан тунга бул жимитдай тиғ надир» –
жонсарақдир куён каби бир ҳадик,
жонсарақдир. Увуллайди, пишқираар
ташқарида туннинг қора кашқир.

6

Эй севиклим, севгилари оби ҳаётим,
жоним аро шаън таралган қоним – баётим,
додларимга манзил бўлган, додимга етган,
баргларининг бандларига бандилар этган,
жазирама, қаҳҳор чўлда ётганда қарахт
юрагимга қизил соя ташлаган қарахт.

7

Термуламан – нигоҳларим семирар.
Тоғдек улкан нигоҳларни емирар
ул парининг гўзал ҳусну жамоли
уфургувчи такаббур бир шамоли,
бу шамолга писандмасдир ҳеч бири,
йўловчилар ташлаб ўтган кўз қир.

8

Безовта кўзларингда нам, хавотирдалар недин?
Қўлларинг қўлларимда типирчилайдилар бетин.
Бул сўнгсиз сукутларинг қайси бир қайғудан нишон,
билмасман, не ҳадиклар бугун бунчалар паришон
ўйларинг самосида қузғунлар каби айланди?
Кафтларинг кафтарлардай учиб кетмоққа шайланди.

* * *

Рахм нимадир, билмадинг, зулм этдинг, найладинг,
Қошинг камонини боз отмоққа шайладинг.
Мен ғариб музтариб ёлвориб не ҳам дейки,
Шоҳу гадони тенг қилдинг – ошиқ айладинг.

* * *

Кўзларинг қора жоду бўлибдими,
нигоҳларинг ногоҳ жонга қилур қасд.
Нозингга мунча оғу тўлибдими,
ошиқ ўртамоқни қилибсанми қасб.

Қайдин сўзларингга сеҳрлар инган,
дастлаб хаёлимга каманд ташладинг.
Бир пайт киритгандим сени шеъримга,
энди тушимга ҳам қира бошладинг.

БУ КЎНГИЛ БОҒИ

(Фузулий йўлида)

Бу кўнгил гарчи кўйининг гардию тупроғидир,
гард аро юз бор юз очган умидим япроғидир.
Васлининг умидига тўлган бу кўнгил боғидир,
боғ аро мунглиғ хазон сочғувчи ёр фироғидир.

Интизор бўлдим нетай, жонбахш насим елгайми деб,
гоҳ эслаб ул шамсирўй биз томон бир келгайми деб.
Тўлғонурман бу ғариб ҳолимни ёр билгайми деб,
айрилиқ хаста кўнгилнинг дарди бирла доғидир.

Келса ул айлаб иноят ишқ саҳни-саройига,
во ажаб, йўқдир ниҳоя давлати-чиройига.

Ўртаниб Фузулийдек, бош урай кўшки пойига:
«Раҳм қил давлатлиғ султоним, мурувват чоғидир.»

Раҳм қил давлатлиғ султоним, мурувват чоғидир!

* * *

Дунёнинг ўзидай улкан
дунём,
мен сени унутмоқ истадим –
бсаёв, бирма-бир барг каби уздим
кўксимдаги яшноқ ва қадим
хотираларни.

Еру кўк хазонга коришди...
– Менга чакмоғингни бериб тур, само...
Ох, мана кўкайим ёришди...

Дунёнинг ўзидай улкан,
дунёнинг ўзидай бесабр
кўксимда ёнмоқда гулхан...
Мен шодман, бахтим ҳам бутун.
Фақат озроқ... ёшланди кўзим.
Ахир,
боғни босмоқда тутун.

Қара!
Қора тутундай тарқар кўнглимдан гидир.
Бахтлиман. Фақат озроқ...
Кўнглимни безовта қилмоқда
куюк хазонлар ҳиди –
дунёнинг ўзидай улкан...

* * *

Гарчи ўлдим,
кўнглимни
бўрон билан ўрадим –
япроқ каби йирокқа
учиб кетди юрагим.

Гарчи ўлдим,
шитирлаб
синганида чириклар,
бир бахт кўрдим жонимда –
кўролмаган тириклар.

Гарчи ўлдим,
тупрокқа
қоришмоққа шайландим –
мен ям-яшил ўтларнинг
ўтмишига айландим.

* * *

Тоғларга қор тушди –
ирмоқча
танидан аримай яшил ҳиргойи –
сув бўйида бармоқча-бармоқча
музини бигиз қилди декабрь ойи.

Қорларнинг йўлини беркитган ирмоқ
гирдин кезиб чиқди музлар –
мўр-малах,
ў, мана кўприкча, тахтадан
нихоят бир улкан бармоқ –
қиш ўтди биз томон ўрмалаб.

* * *

Қишлоқ қирларини қоплади туман,
олис кенгликлари хирадир тушча.
Сеҳрлаб қўйгандек худди ёсуман
туманда тентираб учар бир қушча.

Бошимни чулғайди тумандек хаёл,
бир фикр учади қуш каби беҳол.

**ҚАҲРАТОНДА, БИР ЛАҲЗАДА
БАҲОРЛАРНИ ЯШАДИК**

* * *

Мотамсароми бу шам?
Йиглаб ёноми бу шам?

Бағри оппоқ бўлса ҳам
дарди кароми бу шам?

Ёки қуёшдан тушган
парча дунёми бу шам?
Тўлғонгани нолами,
оҳми, зиёми, бу шам?

Ёниб яшамоқ шуми,
сўнгги фаноми, бу шам?

Нега ёнганни ютди
зулматнинг коми, бу шам?

Кўзин очиб кўргани
фақат кароми, бу шам?

Эрк истаб нидо қилган
юракми номи бу шам?

На бўлса далда бўлсин
ҳар дунё шоми бу шам,
айтсин – эй, ҳақиқатнинг
борми давоми, бу шам?

Юракми номи бу шам?

СЕВГИ ҲАҚИДА БИР ЭШИТГАНИМ

ҚИЗ

Митти баҳодирим,
нега кечикдинг,
ўтиб бўлмас тўкай бўлдим финок,
дарёлар бор-йўғи кўзёшларим-ку,
отинг орикмиди, манзилми йирок?

Гарчи қаҳратонга қоришди қаҳрим,
тунларга қоп-қора сочим беладим,
дадиллигинг учун далдадир меҳрим –
зимистон қаътида нур бор бир қатим.

Ишқ дегани асли борса-келмасдир,
аҳдинг қатъийми ё толармисан, айт,
оқибат, тўрт томон кетган йўл аро
қалбимга йўл топа олармисан, айт?

ЙИГИТ

Маликам, шахт қилсам, ойга етарман,
ишқ деган муқаддас жойга етарман,
қалбингга йўл топа оларман, албат,
сенга юрагимни совға этарман.

Ошиққа тўсиқ йўқ – ишқда синов бор,
ҳис қилдим севгингга дуч келгандаёқ,
жону жаҳонимда ловуллар бир ўт,
ловуллар умиддан ёқилган маёқ.

Йўл узоқ, гар ҳориб, толиб келаман,
ўзимдан кечиб мен ғолиб келаман,
борса-келмасга ҳам бориб келаман –
севгингни, меҳрингни олиб келаман...

МУАЛЛИФ

Кушларнинг навосида эшитдим овозингиз,
тоғдан тушган шамоллар келтирди сасингизни,
кайдасиз севишганлар, суриштириб топмадим,
хеч кимса ҳис қилмапти ўтли нафасингизни?

ЙИГИТ БИЛАН ҚИЗ

Қачон севишганлар бўлган омонда,
севгини эрмак деб билар томонда
ишқимизни пинҳон тутдик юракда.

Минг йиллар, асрлар ичра ҳамонда,
севгини эртақ деб билар замонда,
яшаяпмиз эртақда...

Оқшом. Оқади оқ шам.
Тун – тан. Ёғду – қон, қонар.
Оқшом. Оқади оқ шам.
Силқиб, порлаб қон ёнар –
Охир ўчарми, оҳ шам...

Охир ўчарми, оҳ шам!
Бир ҳажр мажруҳ тун каби.
Оқшом. Оқади оқ шам.
Қонар мисли шам бир сабр...
Оқшом. Оқади оқ шам.

ЭНДИ ЭСА

I

Қишнинг илик ўртасида тасодифан гуллаган
бодом янглиғ юрагимнинг шарорига талпинган
гулим, бодраб очилгандинг кўз ўнгимда,
кўксимда,
мен ҳам туйқус шамол каби кириб бордим
қалбингга.

Қаҳратонда, бир лаҳзада баҳорларни яшадик,
шу бир лаҳза умримизга етадиган жавриди
саробларнинг. Зеро, лаҳза тезда ўтди, тугади
тасодифий иликликнинг муваққат бир мавриди.

Энди эса... Хотиралар аро тентиб кезганда,
теграмизда «салом»дан ҳам қиска,
совук «хайр»лар
эсар экан, илинамиз бир милтироқ юпанчга:
тасодифан учрашганлар – тасодифий айрилар.

II

Нечук нажиб тун эди – сочларинг шалоласи
каби куюк ва қора – теграмга қуюлганди,
тутганмиди фалакни ишкимнинг оҳ-воласи,
юлдузлар ҳам яқиндай, чақиндай туюлганди.

Ёнимда эдинг, жоним, чехрангда балқирди ой,
ёритарди кўзимни сим-сим оққан шуъласи.
Нигоҳимни оқизиб борар эди бир чирой,
бир сочранг тун ва тошқин севгининг ашуласи.

Энди эса... Сенингсиз кезар эканман ҳар дам,
бул бўм-бўш кўчаларда нигоҳим сирғалади.
Ой фаромуш ҳолимга мўралар узоқлардан,
йирокларда милтиллар туннинг исирғалари...

Чиллар чалар чанковуз,
оппок ва совук куйдин
мен на бир телба бўлиб
кўкалам исин туйдим.

Қаҳратон қўйнида ҳам
ҳасратларин қуволган,
дераза кўзларида
гуллар кўриб қувонган
кўнглим, сенга бу гуллар
киш сирин бериб кетди,
кафтингда сўлимади,
тафтингда эриб кетди.

Дераза кўзларида
муз бўлиб қотди шаштим,
деразада очилган
бир гул каби адашдим...

Чилла чалар чанковуз –
эсиб ўнгу сўлимдан
оппок ва совук бир куй
хабар берар ўлимдан.

МАНЗАРА

Муз чангалин ботирар
судан таратиб ҳовур,
қаҳратон дарахтларни
чирмаб олган чирмовук...
Оппоқ қор, қора совук.

Поёнсиз саҳн узра
ҳуснинг каби бегидир
товланган қор гулларин
бормикан тафти, ҳиди.

Шаффоф гулга кўмилган
бу рангин томошада
узоқ дош бера олмай
кўзларим қамашади...

Қуёш қумуш зар узра
сочса ҳамки тиллалар,
юрагимни аёзлар
чимиллатар чиллада.

Муз чангалин ботириб
судан таратган ҳовур
қаҳратон юрагимни
чирмаб олган чирмовук...
Оппоқ қор, қора совук.

ЯЛДО ТУНИДА

Қахратон қахридан қароргоҳ қурган
ялдо туни кечар,

дақиқалар қувар бир-бирин.

У менми – бу тунда

узун сўқмоқ бўйлаб кезиниб юрган?

Изларимда изгир изгирин...

Чўғли сандалларга оёгин тикиб

кимлардир бу фурсат базм қиларлар –
муסיқа таралар,

о, сўлимас гул каби сўлим.

Менинг оҳимдан-да оҳанг яралар

ва узун сўқмоқлар бўйлаб таралар,

бу узун сўқмоқлар

сенинг остонангга етишгай,

баҳорий гулим.

Кезиниб юраман – бу одат,

кезиниб юраман шунчаки...

Сўкила бошлайди тун чоки.

О, худойим,

менга берган сабринг бутун-да,

қара, нур каби узун бу тунда

узилиб кетмагай ёки синмагай,

тарновда қотиб қолган музни болакай

тошдай кесак парчаси билан

уриб синдиргандай –

синдиrolмагай,

қахри қаттиқ ҳажрлар топшлар-да отиб,

ҳижрон ҳам бажаргай амримни

ёхуд қуёш эритиб юборолмагай

тарновдаги муз каби менинг сабримни.

Узун сўқмоқларда
нигоҳим никоҳлаб олгай ўзига
жимитдай умидни
 ва исингай бағрига кириб.
О, бу узун сўқмоқларда
айрилиқда синалган бардошлар синар,
тоқатнинг тоқати тоқ бўлар...

Мен эса кезарман жим, сокин,
фақат хаёлимда сен ҳоким.
Рухимда бир умиддан бўлак
 туйғулар ўлар...

Ишонч-да ўлар,
келишингга гарчанд ишонч йўқ,
мен кутавераман кезиниб,
қисқа дақиқага айланиб қолар
нурдан ҳам узунроқ ялдо кечаси,
қоронғулик тун ичра толар –
сўкила бошлайди тун чоки,
уфқ оқара бошлар,
мен эса...

Кутаман,
кезиниб юраман –
шунчаки...

* * *

Қишлоқ узра оқшом – тўшакда
ва қора кўзларда ётганда уйқу,
бир ғалаён ясаб сокин фалакда
хаёлимга кириб келасан туйқус...

Шунда уфқ бағрига оқлик инади,
юлдузлар ғарк бўлар бир-бир ёшимга,
тун сенинг сочингга яширинади,
тонг келиб қўнади менинг бошимга.

* * *

Совук нигоҳингда қишладим...
Музлаб қолмаслиги учун умиддан
кўйлақчалар тикади севги –
тобора ўралиб борар
яланғоч юрак.

30 ЯНВАРЬ ШЕЪРИ

Кетиб борар
 таланган,
бўм-бўш дарахтларнинг карвони...
Кўклам яна ўттиз кунлик йўл.

* * *

Қоним жўш уради. Қоним
хасдай оқизади танимни.
Бовурига яширди кимни
қалқиб бораётган жоним?

Дарахт каби тек қотдинг нега,
кўрдингми чап кўксингнинг тошин?
Тағин чимрилмоқда қошинг,
ў, муттасил ақлимни еган
хусн... Сен-чун қовоқ уйгулик,
ўзим учун мислсиз, ғоят
ортиқ даражада жинойт
қилдимми ё тағин, суйгулим?

Дарё каби оқар қоним-да,
гулим, гарчи хас каби танман,
мен ҳамиша сени севганман –
сени яширганман жонимда.

* * *

Ташқарида оппоқ қор,
киш кечаси узундир,
соғинчли суҳбатимиз
кечадан ҳам узундир.
Печда гуриллар олов,
соғинч ёнар юзингда –
қизиб борар томирим,
қароғингга чўғ инган...

Ҳеч ким халал бермагай,
туман бизга саркарда –
деразага ташидан
тортади қалин парда.

* * *

Ширин ўйга толаман,
сени эсга оламан.
Ўтирганда, турганда,
юрганда, югурганда,
қуёш чарақлаганда,
юлдуз яраклаганда,
коронғу тунларда ҳам,
қиш-қиров кунларда ҳам,
ёки очилса бир гул,
ва ё сайраса булбул,
кайфиятим чоғ бўлса,
кўксим баланд тоғ бўлса,
дилимда шуқуқ кезса,
ё андух кўнглим эзса,
ғамдан танг қолганимда...
Ҳар нафас олганимда...
Бир баҳона бўлса бас,
сени эсламай бўлмас.

НАСИБАГА

1

Наводир исминг Насиба,
аълодир исминг Насиба,
сабодир исминг Насиба,
ибодир исминг Насиба,
борики мен учун азиздин
авлодир исминг Насиба...

Яшаб бўлурмиди ҳавосиз –
ҳаводир исминг Насиба!

2

Сенинг исминг билан бошланган хаёл
тизгинин илгимга олурманми деб,
ҳарчанд урингайман, бесамар.
Гарчи,
исминг шеърларимга беражақдир зеб,
тўкилиб-тошади лиммо-лим кўнглим –
каламни дурустроқ тута олмайман.
Достон битай дейман васфингга, аммо...
исмингдан нарига ўта олмайман.

* * *

Хаёлимда чорласам гар,
эшитмагин ноламни,
чунки менга сенинг ўйинг,
хаёл ҳам бир оламдир.

Бу оламда сенинг расминг
парилардан қолишмас.
Бу бир лоф ё муболаға,
гапни катта олишмас,
хаёлимда сен бир ҳилол,
нур таратиб тургайсан,
малакларга малоҳатдан
сабоқ бериб юргайсан.

Сўзларимни симиллатиб
соғинчларинг балқиса,
томиримга мадор кирар
хар ўйингдан.

Алқисса,
хаёлимда чорласам гар,
келиб қўйма тағинай,
сени тўйиб ўйлаб олай,
мазза қилиб соғинай.

МУНДАРИЖА

Қалбимизда давом этар йил бўйи баҳор	5
Жизиллаган азобда потирлайди юрагим	55
Олтин сочларини ёйворар кузак	75
Қаҳратонда, бир лаҳзада баҳорларни яшадик	97

ИКРОМ ИСКАНДАР

ФАСЛЛАР ОҶАНГИ

Шеърлар

«Sharq» нашриёт-матбаа
акциядорлик компанияси
Бош таҳририяти
Тошкент – 2013

Муҳаррир *В. Файзуллоҳ*
Бадий муҳаррир *У. Сулаймонов*
Техник муҳаррир *Р. Бобохонова*
Саҳифаловчи *Л. Бацева*
Мусаҳҳиҳлар: *Ш. Хуррамова, М. Зиямуҳамедова*

Нашр лицензияси АЛ № 201, 28.08.2011 й.

Теришга берилди 10.09.2012. Босишга рухсат этилди 30.04.2013. Бичими 84x108 $\frac{1}{32}$. «Times New Roman» гарнитураси. Офсет босма. Шартли босма табоғи 5,88. Нашриёт-ҳисоб табоғи 3,02. Адади 2000 нусха. Буюртма № 2932. Баҳоси келишилган нарҳда.

«Sharq» нашриёт-матбаа акциядорлик
компанияси босмаҳонаси,
100000, Тошкент ш., Буюк Турон кўчаси, 41.